

POSTANOWIENIE

Dnia 15 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk (przewodniczący)

SSN Tomasz Demendecki (sprawozdawca)

Ławnik SN Jarosław Gałkiewicz

Protokolant starszy inspektor sądowy Anna Rusak

przy udziale Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla rzeszowskiego okręgu regionalnego prokurator Pawła Króla, w sprawie obwinionej prokurator Prokuratury Rejonowej w B. X. Y., po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej na posiedzeniu w dniu 15 stycznia 2025 r. odwołania wniesionego przez obwinioną od postanowienia Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 21 marca 2023 r., sygn. akt [...], w przedmiocie przedłużenia zawieszenia prokurator Prokuratury Rejonowej w B. X. Y. w czynnościach służbowych

postanawia:

1. utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie;
2. kosztami postępowania w sprawie obciążyć Skarb Państwa.

Tomasz Demendecki Marek Motuk Jarosław Gałkiewicz

UZASADNIENIE

Postanowieniem Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla białostockiego okręgu regionalnego z dnia 7 lipca 2022 r., sygn. [...], wszczęto postępowanie wyjaśniające w sprawie dopuszczenia się przez prokurator X. Y. uchybienia godności urzędu prokuratorskiego poprzez dokonanie

kradzieży mienia w dniu 28 kwietnia 2022 r. i 11 maja 2022 r. o łącznej wartości 439,93 zł.

Zarządzeniem Prokuratora Okręgowego w Białymstoku z dnia 7 lipca 2022 r., sygn. [...], prokurator X. Y. została zawieszona w czynnościach służbowych na okres do dnia 2 stycznia 2023 r. w związku z podejrzeniem uchybienia godności sprawowanego przez nią urzędu polegającego na dokonaniu w dniach 28 kwietnia 2022 r. i 11 maja 2022 r. deliktów dyscyplinarnych wyczerpujących znamiona wykroczeń z art. 119 § 1 k.w.

Postanowieniem Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla białostockiego okręgu regionalnego z dnia 12 grudnia 2022 r. uzupełniono postanowienie o wszczęciu postępowania wyjaśniającego i postępowaniem tym objęto kolejny delikt dyscyplinarny polegający na usiłowaniu przez prokurator X. Y. dokonania w dniu 29 czerwca 2022 r. kolejnego czynu z art. 119 § 1 k.w.

Postanowieniem z dnia 23 grudnia 2020 r., sygn. akt [...], Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla rzeszowskiego okręgu regionalnego wszczął postępowanie dyscyplinarne przeciwko prokurator X. Y. za przewinienia dyscyplinarne z art. 137 § 2 pkt 5 ustawy Prawo o prokuraturze.

W dniu 27 grudnia 2022 r., Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla rzeszowskiego okręgu regionalnego wydał postanowienie w sprawie o sygn. akt [...] o przedstawieniu prokurator X. Y. zarzutów popełnienia przewinienia dyscyplinarnego z art. 137 § 1 pkt. 5 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze w zw. z art. 91 § 1 k.k. w zw. z art. 153 § 3 i art. 171 pkt 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (dalej powoływana jako: ustawa Prawo o prokuraturze).

Postanowieniem Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 20 grudnia 2022 r. sygn. akt PK I SD [...], okres zawieszenia prokurator X. Y. został przedłużony do dnia 2 kwietnia 2023 r.

Pismem z dnia 10 lutego 2023 r., sygn. akt [...], Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego dla rzeszowskiego okręgu regionalnego wniosł o przedłużenie zawieszenia w czynnościach służbowych X. Y. - prokurator Prokuratury Rejonowej w B. na dalszy czas oznaczony, tj. do dnia 30 czerwca 2023 r.

Postanowieniem Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 21 marca 2023 r., sygn. akt [...], podstawie art. 150 § 3 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze przedłużono okres zawieszenia w czynnościach służbowych prokurator Prokuratury Rejonowej w B. X. Y. do dnia 30 czerwca 2023 r.

Odwołanie od powyższego rozstrzygnięcia wniosła obwiniona, która zaskarżyła je w całości na swoją korzyść, zarzucając obrazę art. 150 § 1 i 3 ustawy Prawo o prokuraturze poprzez błędną jego interpretację i niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że istnieją uzasadnione przyczyny przedłużenia stosowania wobec prokurator X. Y. zawieszenia w czynnościach służbowych, podczas gdy prokurator X. Y. na mocy prawomocnego orzeczenia Komisji Lekarskiej ZUS z 20 sierpnia 2019 r. została uznana za trwale niezdolną do pełnienia obowiązków służbowych z powodu choroby lub utraty sił i od tego czasu, a więc również w dacie zawieszenia jej w obowiązkach służbowych i w dacie wydania niniejszego postanowienia nie wykonywała żadnych obowiązków służbowych, od których, zgodnie z treścią art. 150 § 1 ustawy Prawo o prokuraturze, koniecznym byłoby jej natychmiastowe odsunięcie.

Formułując powyższy zarzut prokurator X. Y. wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i oddalenie wniosku Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego dla rzeszowskiego okręgu regionalnego z dnia 10 lutego 2023 r.

W dniu 5 czerwca 2023 r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego dla rzeszowskiego okręgu regionalnego skierował wniosek o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej przeciwko X. Y.. Sprawa oczekuje na rozpoznanie.

Obwiniona została następnie zawieszona w czynnościach służbowych na dalszy okres, tj. do dnia 30 września 2023 r. na mocy postanowienia Sądu

Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 28 czerwca 2023 r., sygn. akt [...].

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie zauważyć trzeba, że upływ terminu zawieszenia określonego w zaskarżonym postanowieniu nie stanowi podstawy do pozostawienia wniesionego przez skarżącą odwołania bez rozpoznania. Przedmiotem bowiem kontroli odwoławczej jest zasadność i legalność przedłużenia zawieszenia prokuratora w czynnościach służbowych, a sąd odwoławczy ma obowiązek merytorycznego rozpoznania wniesionego zażalenia (zob. aktualna na gruncie prokuratorskiego postępowania dyscyplinarnego uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2007 r., I KZP 37/06, OSNKW 2007, nr 3, poz. 22).

Zgodnie z art. 150 § 1 zd. 1 ustawy Prawo o prokuraturze, prokurator może być zawieszony w czynnościach na okres do 6 miesięcy, jeżeli z uwagi na charakter przewinienia dyscyplinarnego konieczne jest natychmiastowe jego odsunięcie od wykonywania obowiązków. Powołana instytucja stanowi zatem tymczasowy środek reakcji wobec prokuratora stosowany w sytuacji, gdy z uwagi na charakter przewinienia, którego się dopuścił konieczne jest jego natychmiastowe odsunięcie od wykonywania obowiązków służbowych.

Ustawowa natomiast przesłanka uzasadnionego przypadku, opisana w art. 150 § 3 ustawy Prawo o prokuraturze, usprawiedliwiająca przedłużenie zawieszenia prokuratora w czynnościach służbowych, występuje w każdej sytuacji, w której prokurator jest podejrzany o popełnienie przestępstwa, a przynajmniej takiego przewinienia dyscyplinarnego, którego dokonanie poważnie naraziłoby na szwank wizerunek urzędu prokuratorskiego (zob. A. Kiełtyka, W. Kotowski, A. Ważny [w:] A. Kiełtyka, W. Kotowski, A. Ważny, *Prawo o prokuraturze. Komentarz*, wyd. II, LEX/el. 2021, art. 150).

Podkreślić należy, że sąd dyscyplinarny nie rozstrzyga kategorycznie o zasadności zarzutów sformułowanych wobec prokuratora w postępowaniu

dyscyplinarnym. Obowiązkiem sądu odwoławczego jest zatem weryfikacja, czy zaistniała ustawowa przesłanka „uzasadnionego przypadku”, wskazująca na konieczność przedłużenia zawieszenia prokuratora w czynnościach służbowych. Dla oceny zasadności odsunięcia od wykonywania czynności służbowych zasadnicze znaczenie ma wystarczające uprawdopodobnienie popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, stopień zawinienia, wzgląd na dobro wymiaru sprawiedliwości, szkodliwość zarzucanego czynu dla służby, a nadto okoliczność czy waga stawianych zarzutów uniemożliwia mu pełnienie czynności służbowych (zob. np. uchwały Sądu Najwyższego: z dnia 28 kwietnia 2005 r., sygn. akt SNO 12/05, Lex 472069, z dnia 7 kwietnia 2009 r., sygn. akt SNO 20/09, Lex 1288812 oraz z dnia 29 września 2009 r., sygn. akt SNO 72/09, Lex 1288982).

W piśmiennictwie wskazuje się, iż konieczność stosowania instytucji zawieszenia w czynnościach wyznaczana jest *de facto* przez charakter zarzucanego prokuratorowi przewinienia, a zatem oceną czy przez pryzmat stawianych zarzutów konieczne jest natychmiastowe odsunięcie go od wykonywania obowiązków służbowych (A. Kiełtyka, W. Kotowski, A. Ważny, *Prawo o prokuraturze*, Komentarz, Lex 2021). Podkreśla się nadto, że „zawieszenie w czynnościach spełnia dwojakie funkcje. Po pierwsze, chroni autorytet prokuratury, a także dalej jeszcze idący interes publiczny przed szkodami, jakie mogłoby spowodować pełnienie funkcji prokuratorskich przez obwinionego, stojącego przecież pod dyskwalifikującym go zarzutem. Po wtóre, odgrywa doniosłą rolę wychowawczą, będąc moralnym przeżyciem zarówno dla obwinionego, jak i dla jego współpracowników” (A. Kiełtyka, W. Kotowski, A. Ważny, *Prawo o prokuraturze. Komentarz*, WK 2017).

Odnosząc się do podnoszonej przez obwinioną kwestii, w której to skarżąca upatrywała wadliwości rozstrzygnięcia sądu a quo, tj. orzeczonej trwałej niezdolności do pracy, która - w ocenie skarżącej - niejako w sposób automatyczny niweczy cel stosowania w zaistniałym układzie faktycznym instytucji zawieszenia w czynnościach służbowych, wskazać należy, iż formułowany w oparciu o powyższą zarzut i forsowana na jej podstawie teza nie znajduje jakichkolwiek podstaw do jej aprobaty.

W dniu 22 lipca 2019 r. zapadło orzeczenie lekarza orzecznika ZUS o trwałej niezdolności do pełnienia obowiązków prokuratora, które – po wniesionym sprzeciwie - zostało następnie potwierdzone orzeczeniem Komisji Lekarskiej ZUS Oddział w Białymstoku nr 01001 z dnia 20 sierpnia 2019 r., w którym stwierdzono, że X. Y. jest trwale niezdolna do pełnienia obowiązków prokuratora „z powodu choroby lub utraty sił”. Odnotowania wymaga, iż orzeczenie o niezdolności do pracy jest orzeczeniem na cele rentowe, a jego uzyskanie jest jednym z niezbędnych warunków do nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Funkcja powyższego znajduje zatem zastosowanie w sferze realizacji uprawnienia rentowego, jak również – zgodnie z art. 127 § 1a ustawy Prawo o prokuraturze - stanowi podstawę decyzji Prokuratora Generalnego o przeniesieniu prokuratora w stan spoczynku z dniem uprawomocnienia się orzeczenia wydanego przez lekarza orzecznika lub komisję lekarską Zakładu Ubezpieczeń Społecznych stwierdzającego trwałą niezdolność do pełnienia obowiązków prokuratora.

Wspomniane orzeczenie pozostaje jednakże bez niejako automatycznego i bezpośredniego wpływu na aktywność statusu prokuratorskiego i tym samym kwestię zawieszenia prokuratora w czynnościach służbowych. Zważyć należy, iż wprawdzie w dniu 4 września 2019 r. w sprawie RP III WOS 118.11.2019 do Prokuratury Krajowej został skierowany - wobec treści uprzednio wspomnianego orzeczenia o niezdolności do pracy - wniosek o przeniesienie prokurator w stan spoczynku, jednakże do chwili obecnej nie podjęto w tym zakresie decyzji i X. Y. wciąż pozostaje prokuratorem w stanie czynnym. Niezależnie od okoliczności, iż w istocie prokurator X. Y. *de facto* nie wykonuje obowiązków, to do momentu wydania decyzji w tym przedmiocie przez Prokuratora Generalnego traktowana jest jako prokurator pełniący czynną służbę, będąc obowiązany tym samym do usprawiedliwiania nieobecności w pracy poprzez przedkładanie stosownych zaświadczeń lekarskich.

Odnotowania wymaga przy tym, iż decyzja Prokuratora Generalnego w zakresie przeniesienia prokuratora w stan spoczynku ma charakter konstytutywny (prawotwórczy), a nie deklaratoryjny, wskutek czego dopiero z tą chwilą powstają skutki prawne i dochodzi do istotnej zmiany statusu prokuratora, który pozostaje

nim nadal, ale w stanie spoczynku. Wtedy wówczas prokurator zostaje pozbawiony możliwości wykonywania czynności prokuratorskich oraz ustaje stosunek zatrudnienia (stosunek pracy) łączący prokuratora z zatrudniającą go jednostką prokuratury, w której pełni służbę (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 września 2019 r., I NO 118/19, LEX nr 2727458).

Powyższe przyjęcie wspiera również fakt, iż osoba trwale niezdolna do pracy może pracować na dotychczas zajmowanym stanowisku pod warunkiem, że lekarz medycyny pracy dopuści ją do wykonywania pracy i wskaże warunki, jakie pracodawca powinien spełnić, aby dostosować stanowisko pracy do potrzeb osoby z niepełnosprawnością. Zgodnie z art. 5 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 44 z późn. zm.) orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o całkowitej niezdolności do pracy, jest traktowane na równi z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Całkowita niezdolność do pracy pod pewnymi warunkami uprawnia osobę posiadającą taki status do wykonywania pracy. Kluczowe znaczenie ma orzeczenie lekarza medycyny pracy, który mając na uwadze stan zdrowia pracownika, warunki jego pracy, a także możliwość przystosowania jego stanowiska pracy do potrzeb osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, musi ocenić, czy pracownik jest zdolny do wykonywania pracy.

Twierdzenie zatem obwinionej, iż zastosowanie instytucji zawieszenia prokuratora w czynnościach służbowych możliwe jest tylko w sytuacji realnego wykonywania przez niego obowiązków, a orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS niejako pozbawia możliwości sięgnięcia po powyższą instytucję, nie znajduje jakichkolwiek racji. Mając na uwadze, iż procedura przeniesienia w stan spoczynku nie została zakończona, nie sposób nadto wykluczyć, że powołane zostaną kolejne komisje lekarskie do weryfikacji jej stanu zdrowia i zdolności do pracy.

Decyzja Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 21 marca 2023 r., sygn. akt [...], w przedmiocie przedłużenia zawieszenia prokuratora Prokuratury Rejonowej w B. X. Y. w czynnościach służbowych była zatem wolna od jakichkolwiek uchybień w tym zakresie.

Nie rozstrzygając o zasadności postawionych obwinionej zarzutów dyscyplinarnych, nie sposób nadto lekceważyć okoliczność, że zachowanie obwinionej, dopuszczającej się kradzieży sklepowych, stanowiło uchybienie godności urzędu prokuratora i rażące pogwałcenie zasad etycznych, które wiążą się z jego pełnieniem. Zachowanie realizujące znamiona wykroczenia z art. 119 § 1 k.w. stanowi szczególnie jaskrawe i poważnie pogwałcenie zasad nie tyle obowiązujących osoby pełniące służbę prokuratorską, co każdego obywatela. Mnogość zachowań, waga i charakter naruszeń oraz wysokie prawdopodobieństwo ich popełnienia uzasadniały konieczność odsunięcia obwinionej od obowiązków służbowych. Powyższy wniosek wspiera również konieczność ochrony autorytetu i wizerunku prokuratury, jak również interesu społecznego.

Mając na uwadze, iż decyzja o przedłużeniu zawieszenia prokuratora w czynnościach służbowych była w pełni zasadna, a sąd meriti prawidłowo uznał, iż na gruncie niniejszej sprawy wystąpiła przesłanka uzasadnionego przypadku, o której mowa w przepisie art. 150 § 3 ustawy Prawo o prokuraturze, zaskarżone orzeczenie należało utrzymać w mocy.

Tomasz Demendecki Marek Motuk Jarosław Gałkiewicz

ł.n

r.g.